

ДО ПИТАННЯ ПРО РОБОТУ ПОШКОДЖЕНИХ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ

Клименко Є. В. д.т.н., Мельник М. В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса)

Розглянута проблема оцінки технічного стану пошкоджених стиснутих залізобетонних елементів при визначенні показника експлуатаційної придатності – міцності. Для вивчення даного питання викладений план проведення експерименту.

Значна частина конструктивних систем будівель та споруд складають залізобетонні конструкції з довготривалими термінами експлуатації. Для їх надійності і безпечної експлуатації необхідно проведення моніторингу їх технічного стану і в свою чергу, напружено-деформованого стану окремих елементів.

Сучасні тенденції в інвестиційній політиці на технічне переоснащення та переорієнтування діючих виробництв обумовила випереджаючі темпи зростання об'ємів реконструкції, об'єктів промисловості, житлового та комунального господарства у порівнянні з новим будівництвом. Такого роду перепрофілювання об'єктів, як правило, супроводжується змінами величини і характеру впливу корисного навантаження на будівельні конструкції, та відновлення пошкоджених елементів. Обмеження термінів експлуатації залізобетонних конструкцій в умовах агресивних середовищ температурних та інших впливів також призводять до збільшення об'ємів робіт на їх відновлення і підсилення.

Останнім часом позначена проблема при оцінюванні технічного стану окремих конструкцій, будівель і споруд, яке необхідно виконувати згідно вимог [1], є визначення важливого показника експлуатаційної придатності – міцності.

До питання про підсилення залізобетонних конструкцій та вибір одного чи іншого способу підсилення стиснутого залізобетонного елемента викладеного в матеріалах Голишева А.Б. [2], Мальганова А.І [3], та інших авторів приходять після вичерпання можливості надійної експлуатації конструкції при наявності дефектів і пошкоджень, для відновлення та збільшення несучої здатності і експлуатаційної придатності. Але, на теперішній час особливістю реконструйованого залізобетонна при проектуванні підсилення залізобетонних конструкцій враховується умовно. Чинні норми розрахунку залізобетонних конструкцій [4, 5] не враховують цілого ряду випадків роботи і розрахунку міцності у випадку пошкодження їх під час експлуатації. Так, немає рекомендацій щодо визначення міцності позацентрово стиснутих елементів (колон, стовпів) з відшаруванням частини бетону та оголенням стиснутої арматури.

Мал.1. Фото пошкоджень опор шляхопроводу в місті Одеса.

Можливі випадки, коли при порушенні цілісності бетону (мал.1) залізобетонної конструкції (арматура, яка знаходиться в цій же зоні, може бути непошкодженою та сприймати поздовжні зусилля), проведення заходів щодо підсилення елемента будівлі в цілому не являється необхідністю, а досить лише відновити пошкоджену частину цього елемента. Для прийняття одного чи іншого рішення необхідно визначити остаточну міцність пошкодженого стиснутого елемента. Якщо пошкодження бетону знаходиться в розтягнутій зоні конструкції, то проблем з визначення міцності немає, тому що може бути використана нормативна методика. У випадку, коли оголена арматура розміщується в стиснутій зоні, то постає питання відносно граничного зусилля, яке сприймається стиснутою арматурою, незахищеною в даному випадку бетоном, та характер переміщення стиснутої зони батона в поперечному перерізі елемента.

На підставі вище викладеного матеріалу була поставлена задача проведення досліджень, метою яких являється визначення та аналіз напружено-деформованого стану, та розробка рекомендацій щодо розрахунку остаточної міцності стиснутих залізобетонних конструкцій, пошкоджених в стиснутій зоні.

Для більш чіткого уявлення та вивчення усіх основних факторів, щодо виконання роботи та детального аналізу напружено-деформованого стану позацентрово-стиснутих елементів було виконано планування експерименту (мал.2) та трьохфакторну чисельну модель зведену в табл.1.

Табл.1

Фактори варіювання для трьохфакторної моделі експерименту

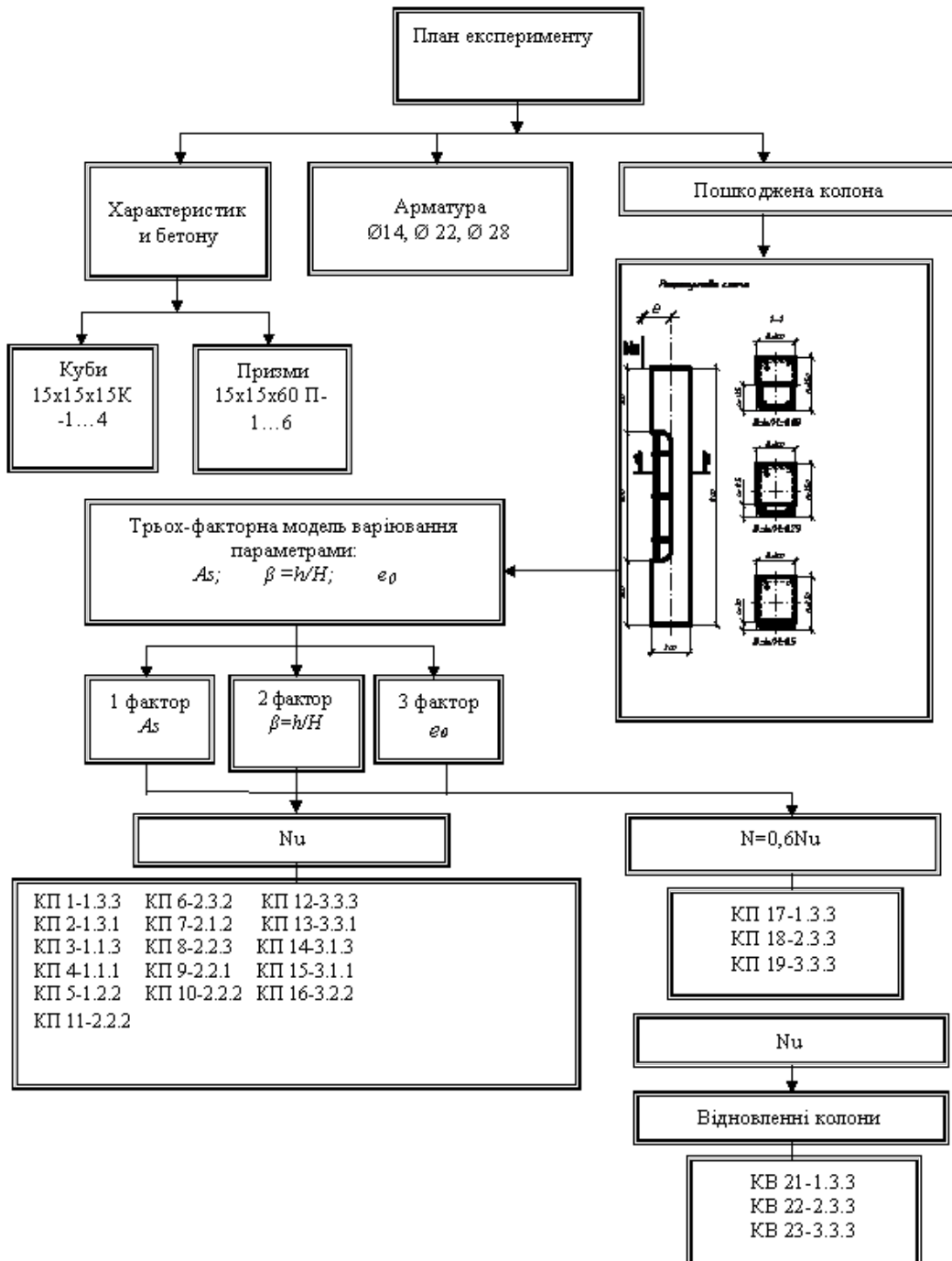
Фактори Усерії, що досліджуються		Рівні варіювання			Інтервал варіювання
Код	натуральні значення	«-1»	«0»	«+1»	
X ₁	Площа поперечного перерізу арматури	6,16 ($\varnothing 14$)	15,2 ($\varnothing 22$)	24,63 ($\varnothing 28$)	9,24
X ₂	Коефіцієнт пошкодження поперечного перерізу зразка ($\epsilon = h/H$) (мал.3,а,б,в)	0,1 (25/250)	0,3 (75/250)	0,5 (125/250)	0,10
X ₃	Ексцентриситет (см)	5	10	15	5

Для реалізації поставленої мети та вказаних задач, було передбачено виготовлення дослідних зразків наступних груп: залізобетонних колон з пошкодженням, бетонних призм та кубів, арматурних коротишів.

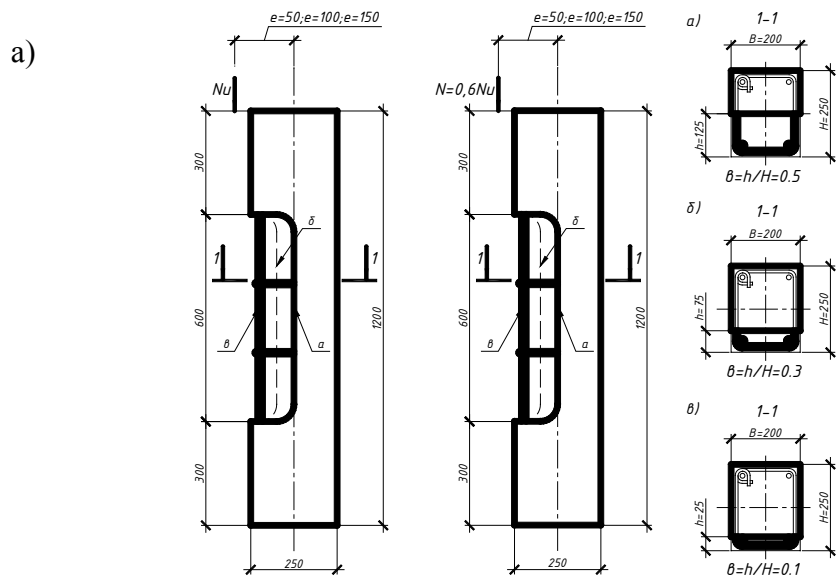
Виготовлено 16 зразків колон, які доводяться до руйнування критичним навантаженням N_u , та 3 зразка - до границі експлуатаційної придатності ($N=0,6N_u$). Після опрацювання отриманих результатів 3 зразка (завантажених зусиллям $N=0,6N_u$) будуть відновлюватись шляхом підбетонуванням пошкодженої частини, та знову доводитись до руйнування критичним навантаженням N_u (мал. 2).

Розміри поперечного перерізу та висота зразків колон становлять: 250x200x1200мм. Пошкодження колони було виконано за рахунок недобетонування частини перерізу зразка. Висота пошкодження становить 600мм на всю ширину перерізу колони та з

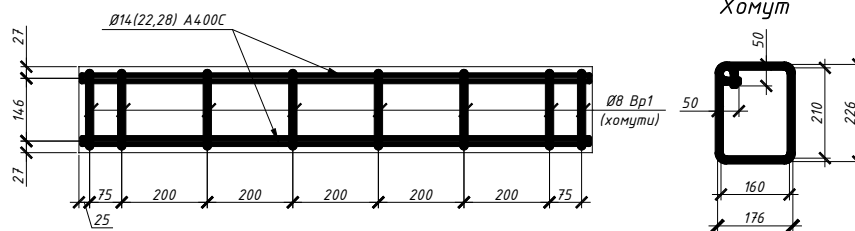
глибиною - $h=125\text{мм}$, $h=75\text{мм}$, $h=25\text{мм}$ (мал. 3). Зразки колон армувалися просторовими в'язаними каркасами, з симетричним армуванням: поздовжня робоча арматура - чотири стержні діаметрами 14 мм, 22 мм, 28 мм з класу А 400 (III); хомути - діаметром 8 мм класу А240 з кроком 200 мм. Конструкція та схема армування основних дослідних зразків показані на мал. 3.

Мал. 2. План експерименту.

В)

Мал. 3. Конструкція дослідних зразків: а) вид та рівень навантаження (а,б,в-поперчні перерізи з коефіцієнтом пошкодження в); в) схема армування.

Для контролю характеристик міцності та деформативності бетону і арматури зразків, що досліджуються, передбачено виготовлення: бетонних кубів розмірами 15x15x15 см, бетонних призм розмірами 15x15x60 см та арматурних стержнів довжиною 50 см.

Ущільнення бетонної суміші здійснювали глибинним вібратором И-21. Твердіння бетону проходило в приміщенні лабораторії кафедри будівельних конструкцій ОДАБА за нормальних умов: протягом чотирьох діб усі зразки інтенсивно поливалися, а після сьомої доби були розопалублені. Підготовка експериментальних зразків до випробувань розпочалася при досягненні ними 28 денного віку.

Для вимірювання деформацій бетону і арматури використовувались тензоелектродатчики з базами вимірювань 20мм. На робочій арматури та на бетоні датчики розташовані на відстані $l_0 / 2$ від нижньої опори. На кожний арматурний стержень наклеювали по два тензодатчики з діаметрально протилежних сторін, дотримуючись рекомендацій [6]. При випробуванні використовувалася багатоканальна вимірювальна тензометрична система для статичних випробувань ВНП-8.

Висновки. З вище викладеного матеріалу видно що є необхідність у вивченні напружено-деформованого стану стиснутих залізобетонних елементів, пошкоджених в

стиснутій зоні, та в розробці методики розрахунку його остаточної міцності. Розроблений плану експерименту дає можливість розкрити вивчення поставленої проблеми не тільки пошкоджених стиснутих елементів, та прийняття техніко-економічно вигідного рішення його відновлення.

SUMMARY

The problem of estimation of the technical state of the damaged compressed reinforced-concrete elements is considered while the index of service ability - durability is determined. The plan of experiment is expounded for the study of this question.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нормативні документи з питань обстеження, паспортизації, безпечної та надійної експлуатації виробничих будівель і споруд / Держ. Комітет буд-ва, архіт. та житлової політики України, Держнаглядохоронпраці України. – К., 1997.- 145 с.
2. Мальгамов А.И., Плевков В.С., А.И. Восстановление и усиление строительных конструкций аварийных и реконструируемых зданий. Томск: изд-во Томского университета 1992. – 456 с.
3. Гольшев А.Б., Ткаченко И.Н. Проектирование усиленных несущих железобетонных конструкций производственных зданий и сооружений. Киев: ЛОГОС 2001. – 172 с.
4. СНиП 2.03.01-84. Бетонные и железобетонные конструкции. М.: Госстрой СССР, 1989-80 с.
5. Пособие по проектированию бетонных и железобетонных конструкций из тяжелых и легких бетонов без предварительного натяжения арматуры (к СНиП 2.03.01-84)/(ЦНИИ Промзданий Гостроя СССР, НИИЖБ Госстроя СССР.-М.: ЦИТП Госстроя СССР, 1986.- 192 с.
6. Руководство по тензометрированию строительных конструкций и материалов. – М.: НИИЖБ Госстроя СССР, 1971.-56 с.